

Тарас Гаполяк,
аспірант кафедри цивільного права
Навчально-наукового юридичного інституту
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3752-0070>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІСТОТНИХ УМОВ УСТАНОВЧОГО (ЗАСНОВНИЦЬКОГО) ДОГОВОРУ В ПОВНИХ ТА КОМАНДИТНИХ ТОВАРИСТВАХ

У науковій статті досліджується проблематика правового регулювання істотних умов установчого (засновницького) договору повного та командитного товариств. Вказується на поверхневе у порівнянні з вимогами до змісту установчих документів акціонерних товариств, а також товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю та відсутності у нормах чинного законодавства чіткого переліку істотних умов засновницького договору повних та командитних товариств.

Вказується на доцільності визначення на рівні спеціального законодавства консолідованого переліку істотних умов засновницького договору, зокрема: умови про зобов'язання засновників створити товариство та умови про порядок спільної діяльності засновників щодо створення товариства, умови передання товариству майна; умови про вид товариства, предмет, цілі діяльності та найменування господарського товариства; умови про строк дії господарського товариства; умови про складений капітал, розмір та порядок зміни часток учасників, сукупного розміру вкладів вкладників в установчому договорі; умови про порядок участі учасників у справах товариства та управління товариством; умови щодо розподілу прибутку та збитків повного товариства; умови про зміни у складі учасників повного товариства; умови порядку ліквідації й реорганізації товариства; інші умови, які не суперечать чинному законодавству України.

Зроблено висновок, що умови про порядок ведення справ у засновницькому договорі (договорі про створення) повного та командитного товариств є одними з істотних умов цього договору, що мають свою регламентацію на рівні положень ЦК України та розвиваються у положеннях Закону України «Про господарські товариства». Наголошується на поєднанні імперативності та диспозитивності при виборі формату ведення справ учасниками повних та командитних товариств з тенденцією до можливості диспозитивного вирішення вказаного питання у засновницькому договорі.

Наголошується на доцільності перегляду наявних підходів та надання засновникам командитних товариств можливості визначати обсяг повноважень кожного учасника, вкладника на власний розсуд.

Аргументується потреба на законодавчому рівні встановити строк, протягом якого учасники повного товариства зобов'язуються зробити внески у складений капітал товариства – протягом року з дня державної реєстрації товариства та передбачити відповідальність учасників за невнесення вкладів.

Ключові слова: юридична особа, товариство, господарське товариство, повне товариство, командитне товариство, договір про створення господарського товариства, засновницький договір, істотні умови договору.

Гаполяк Т.

Certain Aspects of Legal Regulation of Essential Conditions of the Constituent (Founding) Agreement in Full and Limited Partnerships

The scientific article explores the problems of legal regulation of the essential conditions of the constituent (founding) agreement of the whole and commanding societies. It is indicated by a superficial comparison with the requirements for the content of the constituent documents of joint stock companies, limited liability companies, and companies with additional liability and the absence in the norms of the current legislation of a clear list of essential conditions of the founding agreement of full and limited companies.

It indicates the expediency of determining at the level of special legislation the consolidated list of essential conditions of the founding agreement, in particular: conditions on the obligation of the founders to create a company, conditions on the procedure for the joint activities of the founders to create a company, conditions for transferring property to the company; conditions on the type of partnership, subject matter, purpose of activity, and name of the

economic partnership; terms on the term of the economic partnership; terms and conditions on the accumulated capital, the size, and procedure for changing the shares of participants, the total amount of deposits of depositors in the memorandum of association; conditions on the procedure for participation of participants in the affairs of the company and the management of the company; conditions for the distribution of profits and losses of the entire company; conditions on changes in the membership of the entire company; terms and conditions of liquidation and reorganization of the company; other conditions that do not contradict the current legislation of Ukraine.

It is concluded that the conditions on the procedure for conducting business in the founding agreement (agreement on the establishment) of the total and limited partnerships are one of the essential conditions of this agreement, which have their regulation on the level as provisions of the Civil Code of Ukraine and are developed in the provisions of the Law of Ukraine «On Business Associations»; it is emphasized on the combination of imperative and dispositiveness when choosing the format of doing business by participants of entire and teamwork societies with a tendency to the possibility of a dispositivity solution to this issue in the founding agreement.

It emphasizes the expediency of revising existing approaches and providing the founders of limited partnerships with the opportunity to determine the scope of powers of each participant and depositor at their own discretion.

The need is argued at the legislative level to establish the period during which the participants of the full company undertake to make contributions to the capital of the company - within a year from the date of state registration of the company and provide for the participants' responsibility for not making deposits.

Keywords: *legal entity, partnership, economic partnership, full partnership, limited partnership, agreement on the creation of economic collaboration, founding agreement, essential terms of the agreement.*

Постановка проблеми. Основою діяльності господарських товариств є їх установчі документи, які поруч із законами та підзаконними нормативно-правовими актами визначають правовий статус товариства. Їхня роль та значення постійно зростає, а останні дослідження вказують на посилення значення засновницьких договорів серед форм локальної корпоративної правотворчості, що є наслідком зростання диспозитивності у локальній корпоративній правотворчості [1]. Господарські товариства об'єднання осіб – повні товариства та командитні товариства створюються та функціонують на підставі установчого (засновницького) договору, який є установчим документом, що, з одного боку, опосередковує відносини між засновниками, виступає засобом волевиявлення на створення господарського товариства, а з іншого – виступає локальним нормативно-правовим актом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика правового регулювання установчого (засновницького) договору неодноразово була предметом досліджень та дискусій у сфері приватного права. Окремі аспекти інституту засновницького договору досліджували: Т. І. Бровченко, В. В. Васильєва, І. В. Спасібо-Фатєєва, І. В. Лукач, Ю. М. Жоронкуй, М. М. Сигидин, Л. В. Сіщук, О. А. Іваненко, В. С. Петренко та інші. Водночас питання істотних умов засновницького договору, які є центральним елементом договірної конструкції та визначають правову природу договору, все ще недостатньо досліджені.

Предметне дослідження змісту установчого договору наштовхує на проблемні моменти, які становлять значний науковий інтерес. Так, зокрема, у чинному законодавстві відсутній загальний перелік істотних умов установчого договору, норми, що регулюють інститут засновницького договору юридичних осіб, мають доволі загальний характер, характеризуються неузгодженістю та не позбавлені спірних моментів, на деякі з яких звертатиметься увага у даному дослідженні.

З огляду на вказане, **метою цієї статті** є систематизація істотних умов установчих договорів повного та командитного товариств та характеристика таких із них, як умови про складений капітал, розмір та порядок зміни часток учасників та умови про порядок участі учасників у справах товариства.

Вклад основного матеріалу дослідження. Достатньою та необхідною умовою укладення установчого договору є досягнення сторонами згоди щодо всіх істотних умов договору, що визначено ст. 638 Цивільного кодексу України. У доктрині цивільного права існують різні підходи щодо класифікацій умов договору, проте найбільш поширена є класифікація на: істотні, випадкові та звичайні умови договору [3, с. 67]. Законодавець у ч. 2 ст. 638 ЦК України наводить три групи істотних умов цивільно-правового договору: умови про предмет договору; умови, які визначені законом як істотні чи є необхідними для договорів даного виду; всі ті умови, щодо яких за заявою однієї із сторін має бути досягнуто згоди [2].

У теорії вітчизняної цивілістики наведена класифікація груп істотних умов договору неодноразово піддавалася критиці. На думку В. А. Васильєвої «позитивному праву України підпорядковані всі суспільні відносини і незалежно від того, чи прописані вони у договорі чи ні, вони є обов'язковими для виконання, а умови щодо яких за ініціативою однієї із сторін має бути досягнуто згоди ніяк не відрізняються від інших умов, які включені у договір» [4, с. 5]. Автори колективної монографії «Проблеми правового регулювання

договірних відносин суб'єктів господарювання» вказують, що предмет договору в широкому розумінні охоплює «весь набір показників того з приводу чого укладено договір» [5, с. 145]. Справді, всі умови договору – істотні, звичайні, випадкові, які включені у нього і погоджені сторонами є однаково обов'язкові для виконання сторонами, у цілому вони відображають суть останнього та у широкому розумінні в своїй сукупності становлять його предмет.

Вимоги до змісту установчих договорів будуть різнитися залежно від виду та особливостей самого господарського товариства. Так, відповідно до ч. 3 ст. 57 Господарського кодексу України у засновницькому договорі: засновники обв'язуються створити господарське товариство, визначають порядок спільної діяльності його утворення, умови передачі свого майна, визначають порядок розподілу прибутків і збитків, управління діяльністю товариства, участі в ньому засновників, порядок входження нових засновників, вибуття засновників, порядок реорганізації та ліквідації та інші умови, які передбачені Законом [6]. Згідно ч. 2 ст. 88 ЦК України встановлює три умови до установчих договорів господарських товариств: зобов'язання учасників створити товариство, порядок спільної діяльності учасників щодо створення товариства, умови передання товариству майна його учасників. Спеціальні вимоги до змісту засновницького договору повного товариства містяться у ст. 120 ЦК України, ст. 66 Закону України «Про господарські товариства», до командитного товариства у ст. 134 ЦК України, ст. 76 ЗУ «Про господарські товариства» [7].

Системний аналіз ч. 3 ст. 57 ГК України, ч. 2 ст. 88 ЦК, ст. ст. 120, 134 ЦК України, ст. ст. 4, 66, 76 Закону України «Про господарські товариства» дозволяє виділити наступні групи істотних умов засновницького договору повного товариства:

- умови про зобов'язання засновників створити товариство та умови про порядок спільної діяльності засновників щодо створення товариства, умови передання товариству майна;
- реквізитні умови установчого договору;
- умови про строк дії господарського товариства;
- умови про складений капітал, розмір та порядок зміни часток учасників;
- умови про порядок участі учасників у справах товариства та управління товариством;
- інші умови, які не суперечать законодавству України.

Погодження сторонами істотних умов установчого (засновницького) договору є ключовим аспектом для визнання такого договору укладеним та здійснення на підставі нього державної реєстрації господарського товариства, адже протилежне буде підставою для відмови у державній реєстрації юридичної особи (ст. 28 ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань»).

Вважаємо, що серед усіх вказаних умов, незважаючи на важливість кожної із них, особливе значення відіграють умови щодо складеного капіталу, розміру та порядку зміни часток учасників та умови про порядок участі учасників у справах товариства та управління товариством.

Так, щодо умов про складений капітал, розмір та порядок зміни часток учасників, то повні та командитні товариства мають власний складений капітал товариства, який формується за рахунок внесків засновників та вкладників. Згідно з ч. 2 ст. 120 ЦК України до засновницького договору товариства має належати умова про розмір та склад складеного капіталу товариства. До складу складеного капіталу господарського товариства може входити будь-яке майно у розумінні ст. 190 ЦК України грошові кошти, негрошові активи, об'єкти нерухомості, цифрові речі, транспортні засоби, тощо (крім об'єктів, обіг яких заборонений чи обмежений Законом). Водночас чинне законодавство не містить вимог про мінімальний розмір складеного капіталу вказаних товариств, дана умова визначається залежно від бажання засновників. Наведене можна пояснити солідарною додатковою відповідальністю учасників товариства за його боргами, що може забезпечити задоволення вимог кредиторів у разі виникнення заборгованості навіть у разі недостатності майна самого товариства.

Особливістю засновницького договору командитних товариств, якщо порівняти з повними, є те, що до першого ставиться вимога про погодження умови про визначення сукупного розміру вкладів вкладників в установчому договорі (ч. 2 ст. 134 ЦК України), сукупний розмір часток вкладників у майні товариства, склад та порядок внесення вкладів вкладниками (ч. 2 ст. 76 ЦК України); при цьому, сукупний розмір вкладників командитного товариства не може перевищувати 50% складеного капіталу товариства (ч. 3 ст. 135 ЦК України) [2].

Умови про розмір і порядок зміни часток кожного учасника у складеному капіталі, склад та строки внесення вкладів засновниками визначаються на їх розсуд. Варто звернути увагу, що в повному товаристві строки внесення вкладів у складений капітал не обмежуються датою підписання засновницького договору

чи моментом реєстрації господарського товариства. Закон не встановлює вимог до дати внесення учасниками своїх вкладів, як це, наприклад, визначено для ТОВ, де кожен учасник «зобов'язаний внести свій вклад у статутний капітал товариства протягом 6-ти місяців з дня держаної реєстрації товариства, якщо інше не передбачене статутом (ч. 1 ст. 14 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю») [8]. Для командитних товариств законодавець встановлює обмеження щодо строку внесення вкладів. Так, згідно з ч. 4 ст. 135 ЦК України статутний капітал командитного товариства підлягає сплаті учасниками протягом першого року з дня державної реєстрації товариства.

Зазначимо, що законодавством не визначено правові наслідки своєчасного невнесення учасником вкладу в складений капітал товариства. У такому разі застосуванню підлягають положення засновницького договору та загальні норми цивільного законодавства про порушення умов зобов'язання – ст. 611 ЦК України, виключення учасника з товариства (ст. 128 ЦК України, ст. 72 ЗУ «Про господарські товариства»).

Умови про порядок участі учасників у справах товариства та управління товариством. Однією з істотних умов засновницького (установчого договору) повного то командитного товариств є умова про порядок участі учасників у справах товариства та управління товариством. Питання щодо участі у справах вказаних різновидів господарських товариств регламентовані як на рівні Цивільного кодексу України [2], так і деталізуються в межах Закону України «Про господарські товариства» [7] як щодо повних, так і командитних товариств, зокрема, у тій частині, в якій специфіка участі учасників у справах товариства різниться від специфіки участі у повних.

Охарактеризуємо детальніше окремі аспекти регламентації умов про порядок участі учасників у справах товариства як щодо повних, так і командитних товариств. Так, щодо повних товариств, передусім слід звернути увагу на те, що відповідно до ч. 1 ст. 122 ЦК України «кожний учасник повного товариства правомочний діяти від імені товариства, якщо у засновницькому договорі останнього не вказано, що всі учасники товариства ведуть справи спільно чи що ведення справ доручено окремим учасникам» [2]. Вищевказана норма Кодексу деталізується у положеннях Закону України «Про господарські товариства» [7], де окремо визначені правила щодо особливостей ведення справ у повному та командитному товариствах. Зокрема, щодо повного товариства, то в ньому ведення справ здійснюється за загальною згодою всіх учасників товариства (ст. 68 Закону), що відповідає ст. 121 ЦК України, де вказується про те, що управління діяльністю повного товариства здійснюється за спільною згодою всіх учасників.

Однак у засновницькому договорі повного товариства можуть бути передбачені випадки, коли рішення прийматимуться більшістю голосів. Додатково засновницьким договором може бути окреслено також порядок визначення кількості голосів учасника (за загальним правилом: один учасник має один голос відповідно до ч. 2 ст. 121 ЦК України).

Крім того, відповідно до ст. 67 Закону України «Про господарські товариства» у засновницькому договорі повного товариства має бути визначено форму участі учасників у справах товариства [7]. Іншими статтями Закону (ч. 2 ст. 68) деталізується, яким чином (у який спосіб) за згоди учасників можуть реалізовуватись справи товариства із визначенням двох можливих варіантів: 1) всіма учасниками; 2) одним чи декількома учасниками, які діють від імені товариства на підставі доручення.

З аналізу засновницьких договорів повних товариств випливає, що учасники досить часто використовують першу модель ведення справ, коли управлінські питання реалізують усі учасники з деталізацією в пунктах самого договору обсягу їх правомочностей при веденні справ товариства. Так, для прикладу, у засновницькому договорі повного товариства «Ломбард Донкредит Товариство з обмеженою відповідальністю «Інтер-ріелеті» і компанія» вказується, що управління діяльністю товариства здійснюється за спільною згодою всіх учасників, форма їх участі у справах товариства та особливості реалізації управління визначаються договором [9; 10].

Формат управління справами на основі другої законодавчої моделі – одним чи декількома учасниками, які діють від імені товариства, здійснюється на підставі доручення. При цьому важливо, що таке доручення має бути підписане рештою учасників повного товариства, законодавчо також визначено, підстави припинення повноважень учасника на ведення справ повного товариства, зокрема, у зв'язку з: припиненням самого товариства, відмовою учасника від доручення, скасування доручення на вимогу принаймні одного з учасників товариства.

Порядок реалізації вимоги учасників про скасування доручення – винятково судовий, підставами для задоволення такої позовної вимоги може бути грубе порушення обов'язків учасником, який уповноважений вести справи від імені товариства та нездатність такого учасника до розумного ведення справ,

що визначено ч. 3 ст. 122 ЦК України [2]. Після прийняття судом відповідного рішення про задоволення вимоги про припинення повноважень учасника до засновницького договору вносяться відповідні зміни.

Якщо у засновницькому договорі визначено декілька учасників, які наділені повноваженнями на ведення справ повного товариства, презюмується, що кожен з них може діяти від імені товариства самостійно. Однак за бажанням учасників у засновницькому договорі може бути передбачено також, що такі учасники уповноважені вчиняти відповідні дії лише спільно. Таким чином, простежується диспозитивне регулювання питання щодо формату ведення учасниками справ товариства і можливість на власний розсуд діяти самостійно або спільно при веденні справ товариства. Крім того, учасники, яким доручено ведення справ повного товариства, зобов'язані надавати іншим учасникам на їх вимогу повну інформацію про всі дії, що вчиняються в інтересах та від імені товариства.

Для захисту інтересів учасника, який уповноважений вести справи товариства, який перевищив обсяг доручення, діє норма ч. 6 ст. 68 ЗУ «Про господарські товариства» – звернення таким учасником з вимогою до товариства про відшкодування витрат, якщо внаслідок дій учасника товариство зберегло чи надбало майно, яке перевищує зроблені ним витрати. Вказане положення загалом втілюється та розвивається у пунктах засновницьких договорів. До прикладу, у п. 5.5.2. одного із взірців засновницького договору вказується, що «учасник, який діяв у спільних інтересах, не маючи повноважень, у випадках, коли його дії не будуть схвалені рештою учасників, має право ставити вимогу до Товариства відшкодувати витрати за умови, якщо доведено, що внаслідок його дій Товариство зберегло чи відповідно надбало майно, яке перебільшує за вартістю понесені Товариством витрати» [10].

Щодо командитного товариства, то правом на ведення справ товариства наділені тільки повні учасники товариства (ст. 81 ЗУ «Про господарські товариства») [7]. Згідно з ч. 3 ст. 81 вищевказаного Закону вкладники не мають права перешкоджати діям учасникам з повною відповідальністю у здійсненні управління справами командитного товариства. З наведеного можна зробити висновок про імперативне регулювання законодавцем порядку спільної діяльності учасників, управління ними справами товариства та розмежування правового статусу вкладників та повних учасників у веденні справ командитного товариства. З одного боку, логіка у такому підході, адже за національним законодавством простежуються суттєві відмінності у вобсязі прав повних учасників та вкладників командитного товариства. З іншого боку, фахівці звертають увагу на обраний законодавцем підхід щодо обмежень вкладників на ведення справ товариства, порівнюючи його із досвідом зарубіжних країн. Так, наводиться приклад Німеччини, у якій згідно з § 109 Торговельного Кодексу правовідносини учасників між собою визначаються насамперед договором товариства, а відповідні положення Кодексу застосовуються лише в тій мірі, у якій договором про товариство не визначено інше [11, с. 66]. Вважаємо, що такий підхід є позитивним та заслуговує на увагу вітчизняного законодавця у частині регламентації питання щодо обсягу прав вкладника командитного товариства на ведення його справ.

З огляду на вказане хоча для засновницького договору застосовується принцип свободи договору (ст. 6 ЦК України), сторони договору не можуть визначити у ньому можливість вкладників брати участь у веденні справ товариства. Проте, згідно з ч. 2 ст. 136 ЦК України вкладники командитного товариства правомочні діяти від імені командитного товариства на підставі довіреності, вимог щодо до виду такої довіреності, яка може видаватися вкладникам, у законодавстві не ставиться, а тому це питання може бути відображене в пунктах засновницького договору командитного товариства.

Висновки. З прискіпливого аналізу наведених норм чинного законодавства можна зробити висновок, що на законодавчому рівні вимоги до істотних умов установчого договору повного то командитного товариств доволі поверхневі, якщо порівняти з вимогами до змісту установчих документів інших організаційно-правових форм юридичних осіб – акціонерних товариств та товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю. Норми чинного законодавства не мають системності в регулюванні вимог до умов установчого договору, у нормативно-правових актах немає чіткого переліку істотних умов засновницького договору повних та командитних товариств, що ускладнює застосування даного інституту приватного права на практиці.

З огляду на процеси рекодифікації цивільного законодавства України [12], пропозиції до ліквідації ГК України, вважаємо за доцільне передбачити у спеціальному законі консолідований перелік істотних умов засновницького договору: умови про зобов'язання засновників створити товариство та умови про порядок спільної діяльності засновників щодо створення товариства, умови передання товариству майна; умови про вид товариства, предмет, цілі діяльності та найменування господарського товариства; умови про строк дії господарського товариства; умови про складений капітал, розмір та порядок зміни часток учас-

ників сукупного розміру вкладів вкладників в установчому договорі; умови про порядок участі учасників у справах товариства та управління товариством; умови щодо розподілу прибутку та збитків повного товариства; умови про зміни в складі учасників повного товариства; умови порядок ліквідації і реорганізації товариства; умови про належну форму оформлення (викладення та підписання) тексту засновницького договору, інші умови, які не суперечать чинному законодавству України.

Істотною умовою засновницького договору є умова про складений капітал господарського товариства, однак на відміну від повного товариства, не визначено строку внесення вкладів учасниками товариства та не передбачено відповідальності за своєчасне невнесення вкладів у складений капітал. Вважаємо за доцільне на законодавчому рівні встановити строк, протягом якого учасники зобов'язуються зробити внески у складений капітал товариства – протягом року з дня державної реєстрації повного товариства, та передбачити відповідальність учасників за не внесення вкладів.

Умови про порядок ведення справ в установчому засновницькому договорі повного та командитного товариств є одними з істотних умов цього договору, що мають свою регламентацію на рівні положень ЦК України та розвиваються у положеннях Закону України «Про господарські товариства», простежується поєднання імперативності та диспозитивності під час вибору формату ведення справ учасниками повних та командитних товариств з тенденцією до можливості диспозитивного вирішення вказаного питання у засновницькому договорі.

Список використаних джерел

1. Зозуляк Ольга, Сулима Андрій. Локальна корпоративна правотворчість: визначення поняття та ознак. *Приватне право і підприємництво*. 2022. Вип. 21. С. 92–100. URL: <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2022/21/12.pdf> (дата звернення: 18.01.2024)
2. Цивільний кодекс України : Закон України №435-IV від 16.01.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 18.02.2024)
3. Падучак Б. М. Деякі аспекти істотних умов договорів про трансфер технологій. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2014. Вип. 1. Т. 2. С. 65–71.
4. Васильєва В. А. Рекодифікація договірних зобов'язань: суб'єктивний погляд. Договір як універсальна форма правового регулювання : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (м. Івано-Франківськ, 26 берез. 2021р.). Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. С. 4–6. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/2601/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%80%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-2021.pdf> (дата звернення: 18.01.2024)
5. Проблеми правового регулювання договірних відносин суб'єктів господарювання : монографія / В. М. Адам та ін. ; за заг. ред. М. С. Долинської. Львів : ТОВ «Галицька видавнича спілка», 2019. 247 с.
6. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/436-15> (дата звернення: 18.01.2024)
7. Про господарські товариства : Закон України №1576-XII від 19.09.1991 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#n512> (дата звернення: 18.01.2024)
8. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України № 2275-VIII від 06.01.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 18.01.2024)
9. Засновницький договір повного товариства. URL: <https://blago.ua/uploads/elFinder/docs/ustav.pdf> (дата звернення: 18.01.2024)
10. Засновницький договір повного товариства URL: <https://faktoria-group.com.ua/uk/novini/zasnovnickij-dogovir-povnogo-tovaristva-2.html> (дата звернення: 18.01.2024)
11. Грудницька С. М., Шеремет О. С. Правове регулювання організації і діяльності підприємств та їх об'єднань у формі повних товариств Чернігівський державний інститут економіки і управління МОН України. Чернігів: РВК «Деснянська правда», 2007. 160 с.
12. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ : АртЕк, 2020. 128 с. URL: <https://pravo.ua/wp-content/uploads/2021/01/Projekt-Koncepcii-onovlennja-Civilnogo-kodeksu-Ukraini.pdf> (дата звернення: 18.01.2024)

References

1. Zozuliak, Olha, Sulyma, Andrii (2022). Lokalna korporativna pravotvorchist: vyznachennia poniattia ta oznak [Local corporate law-making: definition of concept and features. Private law and entrepreneurship].

- Privatne pravo i pidpriemnytstvo - Private law and entrepreneurship*, 21, 92-100. Retrieved from <http://ppp-journal.kiev.ua/archive/2022/21/12.pdf> [in Ukrainian]
2. *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon [Civil Code of Ukraine: Law]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> [in Ukrainian]
 3. Paduchak, B. M. (2014). Deiaki aspekty istotnykh umov dohovoriv pro transfer tekhnolohii [Some aspects of the essential terms of technology transfer agreements]. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti - Theoretical and practical aspects of economics and intellectual property*, 1 (2), 65-71 [in Ukrainian]
 4. Vasylieva, V. A. (2021). Rekodyfikatsiia dohovirnykh zoboviazan: subiektyvnyi pohliad [Recodification of contractual obligations: a subjective view]. *Dohovir yak universalna forma pravovoho rehuliuвання: Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi onlai-konferentsii (m. Ivano-Frankivsk, 26 bereznia 2021r.) - Contract as a universal form of legal regulation: Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Online Conference (Ivano-Frankivsk, March 26, 2021)*. Ivano-Frankivsk: Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka. 4-6. Retrieved from <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/2601/1/%D0%94%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%80%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-2021.pdf> [in Ukrainian]
 5. *Problemy pravovoho rehuliuвання dohovirnykh vidnosyn subiektiv hospodariuvanni (2019)*. [Problems of legal regulation of contractual relations of economic entities]: monohrafiia V. M. Adam ta in.; za zah. red. M. S. Dolynskoi. Lviv: Halytska vydavnycha spilka [in Ukrainian]
 6. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003*. [Economic Code of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/436-15> [in Ukrainian]
 7. *Pro hospodarski tovarystva: Zakon Ukrainy №1576-XII vid 19.09.1991 [The law of Ukraine «On the economic companies»]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#n512> [in Ukrainian]
 8. *Pro tovarystva z obmezhenoiu ta dodatkovoiu vidpovidalnistiu: Zakon Ukrainy № 2275-VIII vid 06.02.2018 [The law of Ukraine «On the limited and additional liability companies»]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> [in Ukrainian]
 9. *Zasnovnytskyi dohovor povnoho tovarystva [Founding agreement of full society]*. Retrieved from <https://blago.ua/uploads/elFinder/docs/ustav.pdf> [in Ukrainian]
 10. *Zasnovnytskyi dohovor povnoho tovarystva [Founding agreement of full society]*. Retrieved from <https://faktoria-group.com.ua/uk/novini/zasnovnickij-dogovir-povnogo-tovaristva-2.html> [in Ukrainian]
 11. Hrudnytska, S. M. & Sheremet, O. S. (2007). *Pravove rehuliuвання orhanizatsii i diialnosti pidpriemstv ta yikh obiednan u formi povnykh tovarystv [Legal regulation of the organization and activities of enterprises and their associations in the form of entire societies]*. Chernihiv: Desnianska pravda [in Ukrainian]
 12. *Kontseptsiia onovlennia Tsyvilnoho kodeksu Ukrainy [The concept of updating the Civil Code of Ukraine]* (2020). Kyiv: ArtEk Publishing House. Retrieved from <https://pravo.ua/wp-content/uploads/2021/01/Proekt-Koncepcii-onovlennja-Civilnogo-kodeksu-Ukraini.pdf> [in Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 17.02.2024